

การศึกษานายบาลเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคลากรทางการสาธารณสุขที่สำคัญมากกลุ่มหนึ่ง ให้มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบการบริการสาธารณสุขทั้ง 4 มิติ คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษานายบาล และการฟื้นฟูสภาพ เพื่อให้บุคคลลงมือซึ่งสุขภาพดี ป้องกันการเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งต่อตนเองและผู้ป่วย

จากความต้องการการนายนบาลที่สมบูรณ์แบบ หลักสูตรการศึกษานายบาลจึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว โดยมีผู้ช่วยเป็นแกนกลางในการศึกษา ขอบเขตของการศึกษาจะต้องกว้างขวางในหลายสาขา มีทั้งการศึกษาทั่วไป (General Education) และการศึกษาวิชาชีพ (Professional Education) ประกอบกันไป หลักสูตรการศึกษาจะต้องมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติควบคู่กันไปโดยเฉพาะจะได้ฝึกปฏิบัติกับผู้ช่วยโดยตรง เพื่อเตรียมนายนบาลให้มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการตามลักษณะของวิชาชีพ และมีความสามารถในทางปฏิบัติการนายนบาล คือ จะต้องประกอบด้วยภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยการจัดการเรียนการสอนทั้งสองภาคนี้จะต้องผสมผสานกันไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในวิชาชีพนายนบาลตั้งแต่เริ่มมีการศึกษานายบาลในยุคของไนติงเกล จนถึงปัจจุบัน ว่าการศึกษาภาคปฏิบัติสามารถช่วยให้นักศึกษาได้นำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

สมิท (Smith, 1968) ได้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกภาคปฏิบัติไว้ว่า การฝึกภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในวิชาชีพนายนบาล เพราะนักศึกษาจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ด้วยตนเองทั้งในเหตุการณ์ปกติ และฉุกเฉินเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้มีโอกาสปฏิบัติการนายนบาลโดยตรง ได้ฝึกฝนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ประจำวัน และยังช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพในทางที่ดี เฉลียวฉลาด รวมทั้งเป็นผู้ใหญ่อีกด้วย ชเวียร์ (Schweier, 1972) ได้กล่าวถึงการสอนภาคปฏิบัติเพิ่มเติมไว้ว่า การสอนนี้เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษานายนบาล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดอิสระ มีทักษะในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ มีความเจริญทางด้านสติปัญญาและวิชาชีพ

ดังนั้น การศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย จึงมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการฝึกฝนในการนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติแก่ผู้ป่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการแก้ปัญหาและมีโอกาสให้บริการพยาบาล เพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วยทุก ๆ ด้าน จึงเรียกว่าเป็นการพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Nursing Care) จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรทุกหลักสูตรในการผลิตพยาบาลจะต้องประกอบไปด้วย ภาคทฤษฎี ควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย

การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริง ได้เห็น ได้สัมผัส ได้ปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง เพื่อให้เกิดทักษะ ความสามารถ พัฒนาความคิด สติปัญญา ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เหมาะสม นักศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานแวดล้อมใหม่บนคลินิก ซึ่งจะมีทั้งผู้ป่วยญาติผู้ป่วย และบุคลากรในทีมสุขภาพ นอกจากนั้นสถานบนหอผู้ป่วย รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ อาจมีความแตกต่างจากทฤษฎี นักศึกษาพยาบาลจะต้องฝึกใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นให้คล่อง ฝึกความริเริ่ม และคิดแปลงอุปกรณ์ที่มีหรือเท่าที่จะหาได้ นำมาใช้กับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สถานแวดล้อมทางกายภาพบนหอผู้ป่วยจึงถือว่าเป็นหัวใจของการฝึกบนคลินิก (สมคิด รัชกาลัตย์ และประนอม โอทกานนท์, 2525)

อย่างไรก็ตาม สัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอนภาคปฏิบัตินั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถความสนใจ การยอมรับในคุณค่าและความสำคัญของการเรียนการสอน ดังนั้นความร่วมมือของนักศึกษพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติ จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ได้มาก (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์ : 2528 จินตนา ยูนิพันธ์, 2527)

จากการศึกษาของคลีแฮมเมอร์ (Kleehammer, 1990) พบว่า ในการขึ้นฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษพยาบาลชั้นปีแรก จะมีความวิตกกังวลมากเกี่ยวกับการขึ้นฝึกปฏิบัติครั้งแรก และกลัวการทำผิด และนักศึกษาชั้นปีแรกจะมีความวิตกกังวลมากกว่านักศึกษาชั้นปีสุดท้าย นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ความวิตกกังวลนี้ พบว่า ในการฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษพยาบาลจะมีความวิตกกังวลหากไม่ได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์พยาบาล ดังนั้น อาจารย์พยาบาล จึงเป็นบุคคลที่จะช่วยให้นักศึกษพยาบาลมีความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติ และก่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้รับบริการ โดยการนิเทศดูแลนักศึกษพยาบาลอย่างใกล้ชิด (นางเน็ญ ชุณหปราณ, 2534) และอาจารย์พยาบาลไม่ใช่เป็นเพียงผู้ให้ความรู้เท่านั้น จะต้องเป็นผู้ที่เอื้ออำนวย ให้นักศึกษพยาบาลเกิดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมายเช่น ให้อิสระแก่นักศึกษพยาบาลในการทดลองการเรียนรู้ในข้อจำกัดของสถานแวดล้อม และเป็นความรู้ที่จำเป็นจริง ๆ

(Giannelis, 1992) จึงอาจกล่าวได้ว่าอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ที่ช่วยให้นักศึกษานพยาบาลมีพัฒนาการในการตัดสินใจในแก้ปัญหาทางการพยาบาลได้อย่างมาก

จากการศึกษาของวินด์เซอร์ (Windsor, 1987) พบว่ากลุ่มเพื่อนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษานพยาบาลได้มาก เนื่องจากมีการเกื้อหนุนทางอารมณ์ และปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนจะปรากฏให้เห็นในรูปแบบของการช่วยเหลือ ได้แก่ ความตั้งใจที่จะช่วย ความไวต่อความรู้สึก การร่วมงานและการเกื้อหนุนกัน ซึ่งจะมีส่วนร่วมในเรื่องข้อมูล ความพึงพอใจในการดูแล และความรู้สึกสบายใจเมื่อสามารถแก้ปัญหาของบุคคลได้ (Hughes, 1993)

จากที่กล่าวมานี้ อาจสรุปได้ว่า ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษานพยาบาลก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะในการตัดสินใจ เป็นทักษะที่สำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือแก้ปัญหาให้กับผู้ป่วย สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เป็นไปได้ ดังกล่าวข้างต้น ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมบนหอผู้ป่วยให้เหมาะสม ที่จะช่วยให้นักศึกษานพยาบาลได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งชมภูมิกาน (2523) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับนั้นจะมีการสะสมและพัฒนาความคิดรวบยอดและจัดเป็นระบบ ไว้ช่วยในการแก้ปัญหา

แต่จากการสัมมนาสรุปผลการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 8 ซึ่งจัดโดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2-7 พฤศจิกายน 2522 เรื่องคุณภาพการพยาบาล ผู้เข้าสัมมนาส่วนใหญ่ยอมรับว่าคุณภาพการศึกษาพยาบาล และการปฏิบัติการพยาบาลในประเทศไทยยังไม่อยู่ในสภาวะที่น่าพอใจ จุดอ่อนที่สำคัญที่ควรจะได้มีการพัฒนาปรับปรุง คือ การเรียนการสอน ยังคงเน้นหนักในความเข้าใจด้านทฤษฎีมากกว่าการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงและผู้สอนภาคปฏิบัติทางคลินิกมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษา ประกอบกับมีการะับผิดชอบหลายด้าน ทำให้ห่อ่นสมรรถภาพในการสอน ในด้านสภาพของหอผู้ป่วยไม่อยู่ในสภาวะที่จะเป็นสถานศึกษาภาคปฏิบัติได้ เนื่องจากพยาบาลประจำการยังติดการ ทำงานแบบกิจวัตร ขาดการริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ไม่เป็นรูปแบบที่ดีในด้านวิธีการ และจริยธรรมในการปฏิบัติวิชาชีพ และที่สำคัญที่สุด คือมีช่องว่างในการประสานงานระหว่าง การศึกษาและการบริการพยาบาลเพื่อร่วมกันจัดดำเนินการศึกษาและการบริการพยาบาลให้เป็น ไปสู่เป้าหมายทางเดียวกัน

ในปี 2528 คณะอนุกรรมการการศึกษานพยาบาล และศูนย์ประสานงานการศึกษานพยาบาล ได้ศึกษาวิจัยถึงสถานภาพการศึกษานพยาบาล พบว่าลัดส่วนอาจารย์ และนักศึกษานพยาบาล

ที่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (1:4 ถึง 1:8) มีเพียง 12 แห่ง จากสถาบันการศึกษานายบาลทั้งหมด 38 แห่ง นอกจากนี้ยังพบว่า มีอาจารย์ประจำในหอผู้ป่วยในสังกัดขององค์การเอกชน กรุงเทพมหานคร และกระทรวงมหาดไทย นิเทศการฝึกปฏิบัติงานได้เหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติอันเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตรนายบาล ยังมีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนอาจารย์นิเทศไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ไม่เอื้ออำนวยต่อการให้การพยาบาลนิคมชุมชนแบบแก่ผู้ป่วย บางครั้งอาจารย์นิเทศจำเป็นต้องให้นักศึกษารับผิดชอบงานโดยแบ่งตามหน้าที่มอบหมาย (Functional Method) เพื่อสะดวกในการติดตามงานและนิเทศนักศึกษา และบางครั้งยังจัดให้รับผิดชอบทำการพยาบาลผู้ป่วยโดยที่นักศึกษายังไม่ได้ศึกษาและไม่เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน นอกจากนี้ ยังอาจมีปัญหาลึบเนื่องมาจากความไม่พร้อมของนักศึกษาเอง หรือผู้ร่วมงานในระดับต่าง ๆ เช่น แพทย์ นายบาล พนักงานผู้ป่วย นายบาล ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ปัญหา และการแก้ไขปัญหาลงมือสนองความต้องการของผู้ป่วยในทุก ๆ ด้านได้อย่างถูกต้อง จึงเป็นผลกระทบกระเทือนต่อมาตรฐานวิชาชีพ

การจัดปัญหาเหล่านี้ ผู้ให้การศึกษาคควรตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามาตรฐานปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษานายบาล โดยจัดสภาพแวดล้อม และสภาวะของงานบนหอผู้ป่วยให้เหมาะสม มีความเป็นกันเองและเข้าใจนักศึกษาที่เริ่มศึกษาถึงการให้การพยาบาล มีการนิเทศที่ดี มอบหมายงาน ให้รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถให้คำปรึกษาแนะแนว เพื่อให้รู้จักวิธีการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีอุปกรณ์ที่เพียงพอและสาธิตการใช้อุปกรณ์จนสามารถใช้ได้จริง เมื่อสามารถจัดปัญหาต่าง ๆ ในศรัทธาภาควิชาปฏิบัติบนหอผู้ป่วยได้ การศึกษาก็จะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีสมความมุ่งหมาย ดังที่ ซูเฮลเลน (Zurhellen, 1974) ได้กล่าวไว้ว่า "ในการศึกษาทั่ว ๆ ไป นักศึกษาจะเรียนรู้ได้ก็ต่ออาศัยการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เพื่อนร่วมที่จะออกไปปฏิบัติงานในภายภาคหน้า และครูเองก็จะต้องคำนึงถึงความรู้นักศึกษา ทศนคติ ปฏิกริยาพร้อมทั้งมีความเป็นกันเองกับนักศึกษา"

นอกจากนี้ ความคิดเห็น หรือ ทศนคติ ก็มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมหรือบดบังการเรียนรู้ กล่าวคือผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้ดีขึ้นถ้าผู้เรียนมีทศนคติที่ดีต่อวิชานั้น ๆ และจากผลการศึกษพบว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดทศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนได้ (สมหวัง นิธิยานุวัฒน์และนิษดา ศรีจันทร์, 2522) วิชาขึ้นการพยาบาลเป็นวิชา

ซึ่งต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอน การบริหารและการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ โดยการทำงานประสานกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นที่พยาบาลจะต้องปฏิบัติตนให้ผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน ตลอดจนบุคคลทั่วไปเกิดความเลื่อมใสและเชื่อถือไว้วางใจ ยกย่องวิชาชีพ การพยาบาลด้วย การที่พยาบาลจะสามารถประพฤติปฏิบัติได้ดังกล่าวแล้วหรือไม่เน ย่อมขึ้นอยู่กับความรักและทัศนคติที่ต่อวิชาชีพของตนดังกล่าวที่ว่า ถึงแม้บุคคลจะมีความรู้ดีเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าไม่มีทัศนคติที่ต่อวิชาชีพของตนแล้ว ย่อมจะทำหน้าที่ของตนไม่ดีเท่ากับบุคคลที่มีทัศนคติที่ต่อวิชาชีพ (สมสมัย นิตกษ, 2513)

การเตรียมบุคคลเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ถ้าสถาบันสามารถทราบถึงภูมิหลัง แนวคิด ความรู้สึก ความต้องการ ความตั้งใจ และความมีใจรักในการประกอบวิชาชีพก่อนและหลังเข้าศึกษาแล้ว จะทำให้สถาบันการศึกษานั้น ๆ สามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในการเรียน การฝึกปฏิบัติให้เกิดความเครียด และปัญหาแก่ผู้เรียนน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกและทัศนคติที่มีความตั้งใจ และมีใจรักในการประกอบวิชาชีพภายหลังจบการศึกษามุ่งอยู่ในฐานะครูพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้มองเห็นปัญหาว่าการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้ามีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ในขณะที่นักศึกษากำลังศึกษาภาคปฏิบัติอยู่ อาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพได้ ซึ่งจะมีผลสะท้อนไปถึงมาตรฐานการศึกษาการพยาบาลได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นต่อวิชาชีพและปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษภาคปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยในแต่ละชั้นปี เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ และนำผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยให้เกิดผลดียิ่งขึ้น เพื่อได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงทั้งคุณภาพและปริมาณ คงไว้ซึ่งมาตรฐานที่ดีแห่งวิชาชีพต่อไป

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับสาเหตุของการเลือกเข้าเรียนวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษานพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาลในแต่ละชั้นปี

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษานายบาลต่อวิชาชีพนายบาลในแต่ละ
ชั้นปี

4. เพื่อศึกษาปัญหาด้านต่าง ๆ และจัดลำดับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติงาน
บนหอผู้ป่วยของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี

5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักศึกษานายบาลต่อวิชาชีพนายบาลก่อนและหลังเข้าเรียน
นายบาล แตกต่างกันในแต่ละชั้นปี

2. คะแนนความคิดเห็นของนักศึกษานายบาลต่อวิชาชีพนายบาลทั้งก่อนและหลังเข้า
เรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 สูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ

3. ปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ในแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 2,3,4 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 169 คน ซึ่งเป็น
นักศึกษาที่จะต้องปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของ
นักศึกษานายบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และเป็นนักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานบน
หอผู้ป่วยโดยมีอาจารย์นิเทศจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาความคิดเห็นต่อวิชาชั้นและปัญหาในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถาม และข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามของนักศึกษาพยาบาลทุกคนในงานวิจัยนี้ ถือว่าเป็นคำตอบที่ตอบตามความจริงทุกประการ

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อวิชาชั้น หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสาเหตุการสมัครเข้าเรียน ความรู้สึกก่อนและหลังเข้าเรียน ความรู้สึกครั้งแรกต่อการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และความคิดเห็นในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
2. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 2,3,4 ปีการศึกษา 2537 ซึ่งต้องศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย
3. การฝึกปฏิบัติงาน หมายถึง การศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล โดยมีการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยในโรงพยาบาล และสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กำหนดไว้
4. สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน หมายถึง โรงพยาบาล และสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กำหนดให้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล
5. อาจารย์ในภาค หมายถึง อาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวหัวเฉียว ผู้ที่จะรับผิดชอบการสอน และควบคุมการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล
6. ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้พบขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย เช่น ปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในหอผู้ป่วย ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ปัญหาจากความพร้อมในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ปัญหาจากพฤติกรรมกรณีพิเศษของอาจารย์ ปัญหาจากบรรยากาศกลุ่มเพื่อน และบรรยากาศการทำงานของทีมการพยาบาล
7. สภาพแวดล้อมทางคลินิก หมายถึง ลักษณะภายในที่เกี่ยวเนื่องกับการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ที่เป็นจริงบนหอผู้ป่วย ที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางการพยาบาล แบ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางจิตใจ

และสังคม ประกอบด้วยความร่วมมือในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์ บรรณาธิการกลุ่มเพื่อน และบรรณาธิการในการทำงานของทีมงานพยาบาล ในการวิจัยนี้ได้จากรายงานตามการรับรู้ของนักศึกษานพยาบาลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางคลินิกที่นักศึกษานพยาบาลเกี่ยวข้องในการฝึกภาคปฏิบัติ

7.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพทั่วไปของหอผู้ป่วยได้แก่สภาพ ขนาด และลักษณะของหอผู้ป่วย แสงสว่าง เสียง อากาศ จำนวนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และความสอดคล้องกับภาคทฤษฎีในการนำอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไปปฏิบัติการพยาบาล ตลอดจนรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานและต่อการเรียนรู้ของหอผู้ป่วยในเรื่องสถานที่ หนังสือ ตำรา นวัตกรรม นวัตกรรม และเก็บของ

7.2 ความร่วมมือในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษามี มโนภาพว่าตนเองสามารถ เริ่มต้นกระทำการได้สำเร็จโดยการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ปรับเปลี่ยนความคิด และความรู้สึกตลอดจนมีทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยในหอผู้ป่วย ซึ่งประกอบด้วย

7.2.1 ความพร้อมด้านสมอง หมายถึง มโนภาพของนักศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย วิธีการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับลักษณะของผู้ป่วยและการเจ็บป่วย

7.2.2 ความพร้อมด้านร่างกาย หมายถึง มโนภาพของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพร่างกาย และการทำหน้าที่ของร่างกาย ซึ่งจำเป็นสำหรับกระทำการปฏิบัติการพยาบาล

7.2.3 ความพร้อมด้านจิตใจ หมายถึง มโนภาพของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึก ความพึงปรารถนาในการศึกษาภาคปฏิบัติ

7.3 การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ หมายถึง ลักษณะการจัดการเรียน การสอนที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของการเรียน ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความต่อเนื่องในประสบการณ์มีจำนวนชั่วโมงฝึกปฏิบัติที่เหมาะสม มีจำนวนผู้ป่วยและโรคให้ศึกษาอย่างเพียงพอ มีอัตราส่วนของอาจารย์นิเทศต่อนักศึกษาที่เหมาะสม และมีโอกาสได้ร่วมประชุมปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการพยาบาล

7.4 นวัตกรรมการณ์เทศของอาจารย์ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของอาจารย์นยบาลต่อนักศึกษานยบาล ที่จะช่วยให้นักศึกษานยบาลเกิดการเรียนรู้ ในขณะที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผน กิจกรรมการณ์เทศและการสอน ตั้งแต่การมอบหมายงาน การประชุมปรึกษา การสอน การอธิบาย การให้ความช่วยเหลือ ช้แนะ สนับสนุนให้กำลังใจ ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นแบบอย่างที่ดี ขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

7.5 บรรยากาศกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะภายในกลุ่มเพื่อนนักศึกษานยบาลที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การเกื้อหนุนทางอารมณ์และปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม แสดงออกในรูปของความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ การนุดคอยซักถาม การปลอบใจและให้กำลังใจ การช่วยเหลือกัน การชี้แนะประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว การร่วมกันศึกษาข้อมูลต่าง ๆ การร่วมกันแสดงความคิดเห็น และการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล

7.6 บรรยากาศในการทำงานของทีมการนยบาล หมายถึง ลักษณะการทำงานของทีมนยบาลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษานยบาล ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือชี้แนะ การสอนวิธีการแก้ปัญหา การช่วยสร้างบรรยากาศในหอผู้ป่วยมีความเป็นกันเอง และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษานยบาลในการปฏิบัติการนยบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบแนวความคิดต่อวิชาชีพนยบาลของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังความคิด ทศนคติ และค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ
2. เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ ได้นำผลวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น